

Jelgava II

Šī dzelzceļnieku kolonija atradās 3 km no Jelgavas centra Lielupes labajā krastā netālu no 1926.g. celtās cukurfabrikas. Svarīgākā lieta Jelgavā II bija lokomotīvu depo, kuru sāka būvēt jau 1880. g. tūlīt pēc Rīgas-Jelgavas dzelzceļa līnijas atklāšanas. Sākumā bija griezulis (ar rokām darbināms) un 6 halles lokomotīvu novietošanai. Vēlāk depo paplašināja uz 10 hallēm. Toreiz mums bija tikai tvaika lokomotīves, kurām bija vajadzīgs ūdens un akmeņogles tvaika ražošanai. Lielupes malā tika uzcelta ūdens pumpētava, kur elektriskie motori dzina ūdeni pa lielām caurulēm uz ūdenstorni blakus ēkai Nr 8. Šo Lielupes ūdeni Jelgavas II iedzīvotāji lietoja arī dzeršanai bez kādiem filtriem. Lielupe jau toreiz vēl nebija piesārņota. Akmeņogles lokomotīvē tika padotas no ogļu estokādes. Sākumā mazos vagoniņus ar oglēm uz estokādi pacēla mehāniski, bet vēlāk ierīkoja elektrisko celtņi. Lai lokomotīvi iekurinātu nepietika tikai ar akmeņoglēm bija vajadzīga arī malka. Un tā vienmēr depo apkārtne bija lielas malkas grēdas gan no priežu, gan egļu vai bērzu kokiem.

Elektrisko strāvu Jelgava II saņēma no pilsētas centrālās. Šeit mums nebija nekāda palīgģenerātorā, kas bija smagi izjūtams kara laikā... Uzspriecinot dzelzceļa tiltus tika sabojāts arī strāvas piegādes kābelis un Jelgava II nogrima tumsā. Nedarbojās arī ūdens piegāde, jo trūka strāva pumpētavas motoram. Bez radio uztvērējiem un el. gludekļiem mums nekādas citas elektriskās ierīces nebija. El ledusskapji, bārdas dzenamie aparāti vai virtuves mehānismi toreiz vēl nebija pazīstami....

Jau cara laikos Jelgavā II tika uzbūvētas 10 dzīvojamās mājas dzelzceļa darbiniekiem. Tās bija masīvas vienkārtu koka ēkas ar šķindeļu jumtiem. I pasaules karā nodega divas no tām. Latvijas brīvvalsts laikā atjaunoja tikai vienu t.i. ēku Nr 9, bet netika atjaunota nodegušā celtne starp ēku Nr 5 un ēku Nr 6. Visas 7 dzīvojamās ēkas bija celtas taisnā rindā austrumu-rietumu virzienā ar liepu aleju vienā pusē un zirgu ceļu otrā pusē. Tikai ēka Nr 8 un ēka Nr 9 stāvēja savrūpus.

Eka Nr 1

Šī ēkā jau no laika gala dzīvoja pārmijnieks Blūms ar ģimeni: sievu un 3 meitām - Olgu, Gaidu un Mirdzu. Mans tēvs gan sacīja kas tā esot par ģimeni kur tikai meitas????? un neviena dēla?????

A. Blūms bija kluss un mierīgs cilvēks un ļoti strādīgs. Reiz viņš pat nēnās uz 2 garšiem, t.i. pa dienu strādāja kā pārmijnieks uz dzelzceļa un pa nakti kā beķeris maizes ceptuvē. Arī mājās viņš bieži cepa gan rupjmaizi, gan baltmaizi, gan saldskābmaizi. Blūms sastāvēja arī Bruno Kalniņa "Siseņos" t.i. Strādnieku Sports un Sargs, jeb saīsināti S.S.S. Šad, tad viņš uzvilka šīs organizācijas zilo kreklu un braši soļoja pa aleju. Ar veselību gan Blūmam nebija sevišķi labi. Viņš slimojot ar cukurslimību kā mana māte teica. Man par to bija lieli brīnumi! Es nevarēju saprast kā gan viens pieaudzis cilvēks var tā saēsties cukuru ka no tā pat

saslimt????? Tikai vēlāk es uzzināju ka cukurslimība nerodās no pārmērīgas cukura ēšanas. Blūma sieva šiverējās pa māju apkopjot ģimeni un lopus. Kā jau daudziem dzelzceļniekiem viņiem bija arī govjs, cūka un vairākas vistas. Ari ķēdes suns. Vec meita Olga pēc pamatskolas beigšanas apprecējās ar Voldemaru Veisu, bet drīz vien atkal izšķīrās. Viņiem bija piedzimusi arī meitiņa, bet drīz vien mirusi. Uz Jelgavu II Olga vairs neatgriezās, bet palika dzīvot pilsētā. Blūma dzīvoklis jau bija samērā mazs:- tikai ķēkis un 2 istabas.

Bīstamajā sakabinātāja darbā Blūmam reiz starp buferiem saspieda roku. Viņš ilgi ārstējās un nesāja savu kreiso roku uzsietu kaklā. Bija laužti vairāki plaukstas kauli un tikai pēc daudzām masāžām un vannām pirksti atkal atguva kustības brīvību. Daži pirksti tomēr palika stīvi.

Pie ēkas Nr 1 Blūmiem bija arī ģimenes dārziņš, kur viņi audzēja redīsus, salātus, gurķus, tomātus un citus dārzājus kā jau daudzi Jelgavas II iedzīvotāji. Tālāk aiz dārziņiem - purviņā bija siena braģis, kur Blūmi novietoja sienu govjs barībai ziemā.

1941. g. kad ienāca vācieši, Blūmam bija savs dzīvoklis jāatstāj jo tur ievācās vācu dzelzceļnieki (Insp Dienemann ar ģimeni). X

Lepnākais dzīvoklis ēkā Nr 1 bija TNP-4 inž. A. Kasparam. Tur bija 4 istabas, virtuve, vannas istaba un ūdens klozets. Ari telefons Kasparam bija, kas bija reta lieta Jelgavā II. Pirms Kaspara tur dzīvoja dežurants Pāleps ar sievu un 3 bērniem. Viņa vec meita Lidiņa (1919) bija liela draudzene ar tāda paša vecuma meitenēm kā Kuzminu Lidiņa un Jansonu Smaida. Visas 3 viņas bija lieliskas peldētājas un žiģlas skrējējas. Pālepam bija arī 2 jaunāki dēli. Pie ēkas Nr 1 bija arī liels aizaudzis parks apjosts ar dzelonbrāšu sētu. Vēlāk tur ierīkoja strūklaku. Kopā ar saviem brāļiem un draudzenēm Lidiņa šinī vecajā parkā bieži spēlēja slēpšanos. Atsišanās bija pie mazā pīlādža parka vidū. Un caur parka žogu es bieži noskatījos uz Lidiņas ātro skrējienu. Viņa spēja noskriet gan Smaidu, gan Kuzminu Lidiņu.

Inž. Kaspars šinī dzīvoklī ievācās 1930. g. Viņš bija vecs omulīgs kungs, vienmēr jautrā omā. Nekad neredzēju viņu saīgušu vai dusmīgu. Šad, tad viņš iedzēra savu bairīti (kā viņš sauca alu) ar vecajiem draugiem V. Vitolu un Krūmu (stacijas ekonomu). Un tieši mierīgajās un ērtajās vecuma dienās Kaspars bija iedomājies apprecēties!?! Par Kaspara kundzi kļūva kāda dūšīga miesnieka meita jau stipri gados. Pēc kāzām viņa ievācās Kaspara dzīvoklī kopā ar 2 māsām-vecmeitām. Nu Kaspara bezrūpīgās dienas bija pagalam. Medus mēnesis beidzās ātri un jaunā Kaspara kundze sāka valdīt ar dzelzs dūri. Tik bieži Kaspars tagad ieradās darbā ar nejauki saskrāpētu seju! Viņš uznāca pie mums Burkevica štābā un sāka stāstīt savas likstas... Cīņā pret sievu un švēģeriem viņš droši vien būtu uzvarējis, ja nebūtu jāglābj bairīša pudele, ko Kaspars turējis augstu virs galvas un cīņā varējis piedalīties tikai ar vienu roku... Bairīša pudeli viņš gan izgābis, bet par kādu cenu?!?! Kaspars arī svēti apsoliņās šovakar pat izmest visas maukas no sava dzīvokļa un atkal nodibināt kārtību. Tomēr ar šo izmešanu viņam kautkā neveicās un pie katra mēģinājuma viņš atkal dabūja sejā vairāk zilumu!!!

Kaspara kundze dzivoja eleganti un particiqi. Viņa pirka dārgas drēbes, pucējās un štātējās, bieži gāja uz teātri vai kino, slidoja ziemā pa aizsalušo pumpētavas dīķi un bieži pastaigājās ar veco Alksņu suni Tarzānu. Tas bija kļūvis vecs un resns un tikai knapi kustējās uz priekšu. Es nevarēju saprast kāpēc gan Kaspara kundze neiegādājās jaunāku un izskatīgāku suni? Viņai bija arī citi hobby, piemēram neliels akvārijs. To viņa bija novietojusi tieši savā logā un ejot pa aleju mēs labi varējām saskatīt melnās ūdens vaboles un krāsainos tritonus (ūdens ķirzakas), kas naski peldēja pa šo akvāriju.

Bērni Kaspariem nebija. Mani vecāki teica ka priekš tiem viņi jau esot par vecu. Kā jau liels pr-ks ar solīdu algu (Ls 350,- mēn), Kaspars nenodarbojās ar lopiem vai ģimenes dārziņu. Viņam gan bija mērens augļu dārzs ar elegantu lapeni. Tur viņš bieži iedzēra bairīti kopā ar saviem draugiem. Un tur bija tik saldās plūmes, ka mēs mazie sagaidīt vien nevarējām kad tās pienācīgi nogatavojās. Parasti es kopā ar citiem zēniem tur ielīdām tumšajās bezmēness naktīs. Lielajā tumsā atkal bija grūti saredzamas pašas plūmes. Bija jāstrādā vairāk ar tausti. Zagtās plūmes garšoja lieliski! Vismaz 3 reizes labāk nekā pirktās. Mēs saēdamies pilnu vēderu un vēl sabāzām kabatās cik tik lien. Otrā dienā tās garšoja vēl labāk.

Kā jau pr-ks vietniekam TNP-4 Kasparam iznāca parakstīt daudz papīru. Kamēr pats pr-ks inž J. Kronbergs rūpīgi pārlasīja katru rakstu, tikmēr Kaspars tos parakstīja ātri un viegli, dažreiz nemaz neizlasot raksta saturu. Šis paradums viņam kļuva liktenīgs boļševiku laikā. Kāds jokdaris (vai ļaundaris) bija nolīcis Kasparam priekšā šādu papīri:- "Līdz ar šo paziņoju ka esmu sajucis prātā un lūdzu mani atbrīvot no dienesta pienākumu pildīšanas". Un Kaspars to bija arī parakstījis. Viņu atstādīnāja no amata un pazemināja par vienkāršu kancelejas ierēdni. Viņam bija jāatstāj elegantais dzelzceļa dzīvoklis un jāpārvācās uz pilsētu. Tagad tur ierīkoja dz-ļa laboratoriju. Vēl bargāks liktenis ķēra pašu iecirkņa pr-ku inž J. Kronbergu. Viņu boļševiki deportēja uz Sibīriju. Par jauno TN-4 tika iecelts inž J. Ranšis, bet par viņa palīgu bij depo meistars J. Stumbrs. Ranšis bija kluss, mierīgs cilvēks un švaks runātājs t.i. pilnīgs pretstats enerģiskajam, populārajam Kronbergam. Ari vācu laikā Ranšis paturēja savu amatu un Kaspars dabūja atpakaļ savu veco posteni t.i. TNP-4. J. Stumbrs vācu laikā atkal bija depo meistars. Pie vāciešiem Kaspars jutās kā zivs ūdenī. Viņš bija studējis Karlsruhes Tehniskajā Augstskolā un vācu valodu pārvaldīja pilnīgi. Es toreiz strādāju Burkevica štābā par tehnisko zīmētāju. Manas vācu valodas zināšanas bija tikai no skolas grāmatām ņemtas. Inž Kaspars man šeit ļoti palīdzēja tehniskās lietās. Savā vārdnīca es nevarēju atrast tulkojumu tupikam (strupceļam). Kaspars man tūlīt paskaidroja ka vāciski to sauc par Prellbock. Nāk vārds ko man Kaspars iemācīja bija lokomotivju dīsteles, jeb vāciski Schiebschubstangen. Šis vārds man tā patika ka to es atkārtāju visu dienu. Bet tad Kaspars pateica vēl interesantāku vārdu, proti ka viņa studiju biedrs Karlsruhé bijis Walter Schnickelschnackelschneider. Ha! Ha! Ha! Un visgarākais vārds vācu valodā esot - Donaudampfschiffahrtsgesellschaftskapitän. Šo garo, skaisto vārdu es atkal atkārtāju ilgāku laiku kamēr spēju to pareizi izrunāt. Kaspars atzina ka man esot ķēriens uz valodām un skubināja mani doties uz

Dzelzceļa Virsvaldi un nolikt pārbaudījumus vācu valodā. Par to es dabūšot piemaksu RM 30,- mēn. Ar Kaspara palīdzību es tagad centīgi mācījos visus vācu tehniskos terminus, sevišķi par elektrību. Līdzstrāva vāciski saucās Gleichstrom, maiņstrāva - Wechselstrom. Trīs fāžu maiņstrāva motoriem bija Drehstrom t.i. griežstrāva. Šāds vārds nebija nevienā citā valodā. Un tad pienāca mana pārbaudījuma diena Virsvaldē. 3 augstāki vācu dzelzceļnieki mani eksaminēja kādu pus stundu. Vācu dzelzceļnieku uniformas toreiz bija ļoti spožas. Augstāko ierēdņu uzpleči laistījās vienā zeltā. Tas kautkā atgādināja amerikāņu armijas galā uniformas, kurām arī pagonas bija šķērsām pār pleciem. Bet vācu dzelzceļniekiem bija arī iespaidīgas zeltītas zīmotnes (Kragenspiegel). Viens no maniem eksaminētājiem bija Obinsp A. Hagenmeister, kurš daudz prasīja par Hochspannung un Niederspannung par Motoren un Motorschutz. Otrs pārbaudītājs vairāk prasīja par telefoniem un teletipu (Fernschreiber), par Isolation un Kurzschluß. Trešais vācietis man lika nosaukt dzelzceļa ierēdņu dienesta pakāpes un es sāku skaitīt:- Inspektor, Oberinspektor, Reichsbahnrat, Oberreichsbahnrat, Abteilungspräsident, Wizepräsident, Reichsbahnpräsident. Bet tad viņš man lika nosaukt dienesta pakāpes no inspektora uz leju. To gan es nezināju. Tad viņš man vēl prasīja vai es pēc uzpleču krāsas varētu pateikt piem technische Abteilung, administrative Abteilung, Betriebsabteilung? Pašās beigās viss bija ļoti un augstie kungi teica ka es pārbaudījumu esmu izturējis.

Kaspars un Burkevics mani sirsnīgi apsveica kad no Virsvaldes pienāca oficiālais raksts par mana pārbaudījuma rezultātiem. Kaspars tagad uzturējās vairāk Burkevica štābā nekā savā birojā. To zināja arī kancelejas darbinieki un uznesa šeit viņam dienesta papīrus. Pie sienas Burkevicam bija liela karte, kur man katru dienu bija jānosprauž jaunākā frontes līnija. 1941. g. vasarā vācu armija strauji virzījās uz priekšu un mūsu darbinieki jau noslēdza derības kura pilsēta vispirms kritīs vācu rokās? Maskava vai Ļeņingrāda? Ari Stumbrs un jaunais kancelejas pr-ks A. Kilevics bieži bija mūsu birojā. Kaspara rokām pāris pirkstu bija savilkti stīvi un viņš tos nespēja atliekt taisni. Mans tēvs teica ka tas no lielās bairīša dzeršanas. Par inž. Kaspara pēckara gaitām man nekas nav zināms. Obinsp Hagenmeisteru es pēc kara satiku Vācijā (Neumünster) un mēs kļuvām ļoti draugi.

Kaspara kaimiņš ēkā Nr 1 bija vagonu apskatītājs Fricis Zalckops. Viņš tur dzīvoja kopā ar sievu un meitu Eriku sauktu Riku. Viņš bija drūms, mazrunīgs vīrs, diezgan drukns ar kailu galvas virsu. Pret mums jaunajiem zēniem viņš rādīja bargu seju. Vienmēr viņam bija ko iebilst. Mēs pārāk bieži rāpjoties kokos un par daudz plēšot bikses. Citreiz viņš mūs atkal bāra par to ka mēs par daudz bļautoties pie viņa trušu būra u.t.t. Zalckopiem tiešām bija daudz trušu visdazādākās krāsās. No zirgu ceļa mēs tos vērojām ar lielu interesi. Truši naski skraidīja pa būri un raka zemē dziļas alas. Mēs jau cerējām ka tie kādu dienu izraksies no būra ārā. Tas tomēr nekad nenotika. Zalckopi turēja arī 1 govi 1 cūku un kādu pulciņu vistu. Brīvajā laikā Zalckops nodarbojās ar dažādiem izgudrojumiem. Viņš bija nodreijājis medību bisi, samontējis Rikai greznu kājminamo automobili, konstruējis automātisko mušu sitamo mašīnu un elektrisko blusu kaujamo aparātu. Cilvēki gan smējās par šiem izgudrojumiem, bet Zalckopiene ar lielu lepnumu par to

stástija visiem Jelgavas II iedzīvotājiem. Ja pats Zalckops bija kluss un mazrunīgs, tad viņa sieva atkal runāja par 9 mēmiem. Rīka jau 18 g. v. apprecējās ar savu klases biedru Graudiņu. Viņi strādājot kādā Latgales kolchozā un viņiem esot 2 bērni. Vecie Zalckopi pēc kara dzīvojuši Tukumā un Zalckopiene itkā esot sajukusi prātā? Jeb tā būtu vecuma plānprātība? Vācu laikā Zalckopu dzīvokli ievācās vācu dzelzceļnieki... Un Kaspara dzīvokli iekortelējās vācu depo pr-ks Obinsp A. Hauck. Tas bija liels plecīgs vīrs un kautkā atgādināja bokseri Maksi Šmēlingu. Viņam bija 3 mazi sīki palīgi,

Pēc 1. pasaules kara Jelgavā II vēl bija daudz drupas un gruveži. Tam tomēr bija sava romantika, kuru mēs vēlāk atcerējamies ar zināmu nostalgiju. Nenovāktas ēku drupas bija pie VII pārmijnieku posteņa. Pussagruvuši pagrabi bija vēlākās ēkas Nr 9 vietā. Tur dziļajās alās dzīvoja seski un zebiekstes. Daži bija redzējuši arī ūskas... Pie ēkas Nr 1 bija vecs aizaudzis parks, apjosts ar biezām dzeloņdrātīm. Pālepa bērni ar saviem draugiem tur spēlēja slēpšanos. Lielie zēni atkal rīkoja spēles ko sauca par žuļikiem. Tas bija apm tā kā policisti un bandīti. Tad tie viens otru šāva ar pugačēnēm. Šī spēle pa lielākai daļai risinājās bezgalīgajās malkas grēdās, kas bija visapkārt lokomotīvu depo. Dažreiz žuļiku medīšana notika arī šinī vecajā parkā. Bīdžis reiz bija noslēpies zem soliņa mazajā lapenē parka attālākā stūrī. Lielais Ļokene viņu tomēr bija atradis un tūlīt plaucēja vīrsu ar savu pugačēni. Melns un nokūpējis Bīdžis līda ārā no savas paslēptuves un sāka neganti lamāties. Ļokene esot izšāvis savu pistoli pārāk tuvu. To viņš drīkstējis darīt tikai no 3 soļu attāluma. Tā viņi abi vēl ilgi strīdējās par to kurš, kuru tad beidzot esot nošāvis. Man arī ļoti patika šī spēle, bet Kārlis mani nepēma un teica ka es vēl esot par mazu. Man jau arī vēl nebija savs šaujamaiss.

Tirot grāvjus un novācot drupas tika atrastas dažādas trofejas no nesenā kara, piem vecas sarūsējušas šautenes, patronu lentas gan arī atsevišķas patronas. Dažas bruņu cepures bija baigi sašautas, citas atkal bija pilnīgi veselas tikai ar rūsu pārklātas. Esot atrasti arī cilvēku kauli. Tos gan es netiku redzējis.

Pie 1. ēkas lielie zēni reiz uzkāra lielākās šūpoles kādas jebkad bijušas Jelgavā II (1935). Agrāk lielas šūpoles bija arī pie jaunās Langervaldes, kā arī lielajos bērzos netālu no cukurfabrikas un pie Marteļu siena braģa, bet šīs pārspēja visas. Kārlis un citi lielie zēni bija ilgi meklējuši tām piemērotu vietu. Bija vajadzīgi 2 koki ar pareizu atstatumu un zariem vienādā augstumā lai šķērsbaļķis iznāktu horizontāli. Jau agrā pavasarī Kārlis bija sagādājis kokus (no torņa būves), izkalīš riņķus un āķus. Es biju noorganizējis no tēva krājumiem veselu tūti 3 collīgās naglas un sagādājis stīpu dzelzi. Pie šūpolu būves piedalījās gandrīz visi lielie zēni. Vienā kokā strādāja Pulis (1914-1974) ar Jāni (1916-1984) pie šķērsbaļķa nostiprināšanas. Otrā kokā pie baļķa otra gala šēptējās Bīdžis (1917) ar Voldi (1917-91) Kārlis (1914) ar Ģāģu (Karpu Tabunovu) kāra pašas šūpoles. Mēs mazie ar lielu interesi noskatījāmies šinīs darbos un palīdzējām kur vien varējām. Uz vakara pusi visi darbi bija nobeigti un Kārlis pirmais ievēroja jauno ierīci. Viņš spēja uzšūpoties tik augstu ka skāra koku apakšējos zarus.

Šūpojās arī pārējie zēni. Visi atzina ka šūpoles ir labas un drošas. Pienāca arī mana kārtā. Bet ak Dievs! Tās man izlikās tik lielas un smagas!? Necik augstu es nespēju uzspiest. Divātā ar Edvinu (1921) vai Arturu (1920) jau gāja labāk, bet ne tik augstu kā lielajiem zēniem.

Šūpoļu tuvumā tagad pulcējās gandrīz visi Jelgavas II iedzīvotāji. Ne tikai bērni, bet arī lielle gribēja tās izmēģināt. Sevišķi veikli šīnī ziņā izrādījās Gailis (1895) un Zanerips (1897). Visi zēni tik labprāt gribēja šūpoties ar mūsu ciema skaistāko meiteni Austru (1921). Viņa vienmēr bija kopā ar savu pastāvīgo pavadoņi Vandu (1920) un tad klāt bija Lieldienas un šūpošanās sākās pa īstam t.i. lai vasarā odi nekostu... Nemaz neatceros vai Kārlis kā galv. šūpoļu saimnieks iekasēja arī tradicionālo olu no šūpošanās gribētājiem?! Raibas un skaistas olas tagad bija visiem, kuri parādījās šūpoļu tuvumā. Un tad sākās tradicionālā sišanās ar olām. Liekās ka Artūram bija pati stiprākā ola. Viņš ar to spēja sasist visas citas olas. Un zaudētājam bija jādod sava ola uzvarētājam. Beigās tomēr izrādījās ka Arturs bija spilgti nokrāsojis savu koka olu un līdz ar to izdarījis lielu blēdību... Un tā mēs tagad šūpojamies un spēlējamies ar olām. Viss gāja labi, bet tad kādu dienu notika nelaime. Gaiļu Olga izkrita no šūpolēm?! Viņa bija šūpojusies kopā ar Bīdži. Bijusi priecīga un jautra. Viņi smējušies un jokojusies. Un tad pēkšņi Olga kā akmens nokritusi lejā. Bezsamaņā viņu aizveda uz dzelzceļa ambulanci. Uztraukums visā Jelgavā II bija liels! Tomēr Ola drīz vien atžirgusi un viņas ievainojumi nebija lieli. Tikai nobrāzumi un zilumi. Kauli nebija laužti, tikai viegls smadzeņu satricinājums. Bīdžis tomēr jutās ļoti nelaimīgs pēc šī notikuma. Daudzi Jelgavas II iedzīvotāji domāja ka viņš esot vainīgs pie šī kritiena, jo esot šūpojis Oļu pārāk strauji un pārāk augstu. Nabaga zēns bija tā satriekts ka sāka jaukt šūpoles nost... Taisni jāraud...

Pēc šī notikuma Jelgavas II bērni atkal pulcējās 5. ēkas pagalmā, kur mēs katru vakaru spēlējām slēpšanos. Atsišanās bija pie elektriskās līnijas staba pagalma vidū. Šeit bija arī mazas šūpoles blakus Tabunovu kūtij. Tālāk uz līnijas pusi pie mazajām eļģlītēm bija vingrošanas stanga, kur lielle zēni rādīja savu mākslu. Šeit mēs nodevāmies arī mūsu īpatnējai spēlei, proti Kuilīša dzīšanu uz Rīgu. Liekās ka tā bija tipiska Jelgavas II zēnu spēle, tāpat kā Ruha, kur mēs ar savām kūzēm centāmies izsist nelielu klucīti (Ruhu) no maza laukumņa.

Ēkas Nr 1 otrā galā jau no vissenākiem laikiem dzīvoja dežurants A. Grankavs. Tas bija liels spēcīgs vīrs un piederēja kādai reliģiskai sektei. Ari Grankava sieva bija resna un dūšīga. Bērnu viņiem nebija. Mans tēvs teica ka tur vainojami viņu resnie vēderi. Es gan īsti nevarēju saprast kāds sakars gan viņu resnajiem vēderiem ar bērniem, kurus stārķis ar slaidu vēzienu nolaiž lejā pa skursteni? Tikai vēlāk es uzzināju kāpēc resnvēderainiem grūtāk tikt pie bērniem nekā cilvēkiem ar normālu augumu. Grankavs laiku pa laikam vēl uzvilka veco cara laika dzelzceļnieku uniformu. Ar to viņš laikiem gribēja parādīt savu ilgo dienesta laiku uz dzelzceļiem? Ilgu laiku Grankavs bija prom no Jelgavas. Viņš atgriezās tikai 1944. g. un strādāja par dežurantu kādā mazā blokposmā Dimzās. Tas bija tieši zem Tukuma viadukta. Ari jaunie ESP Nepers un Dumpfs strādāja šīnī blokposmā.

Pēc Grankava šīnī dzīvoklī ievācās XI iec mantzinis V. Heidemans ar sievu un dēlu Zigurdu (1925.-1942) Tas bija tievs, vājš vīrs ar švaku veselību. Agrāk viņš esot slimojis ar plaušu tuberkulozi. Citādi Heidemans atgādināja mierīgu un nosvērtu cilvēku. Viņa sieva toties bija ļoti nervoza un mocījās ar dažādām sirds kaitēm. Heidemans bieži staigāja īpatnējās vācu fasona galifē biksēs un cilvēki stāstīja ka viņš pūšot vācu taurē. Tomēr vācu okupācijas laikā viņš nekā neizcēlās. Taisni otrādi:- boļševiku laikā viņš tika paaugstināts par galveno grāmatvedi (patiesībā par kantora pr-ku). Heidemaņu vienīgais dēls Zigurds bija maigs, trausls zēns ar zēngalviņu. Vecāki viņam pirkas daudzas rotaļlietas. Tur bija mirdzošs trijritenis ar zvanu un bremzi. Tur bija alvas zaldātiņi, tanki un lidmašīnas, kuģi un zemūdenes... daudzas krāsainas bumbas, dziedošs vilciņš, staigājošs lācītis. Mums ar Oci tieši skaudība radās skatoties uz Zigurda daudzajām spēļu lietņām. Zigurdam trūka īsta rotaļu biedra un viņš lielāko tiesu spēlējās ar 1. ēkas meitenēm. Tante Berta bieži apciemoja Zigurdu un atkal atnesa jaunas rotaļlietas. Zigurda vectēvs atbrauca uz sava motocikla un atkal atveda Zigurdam jaukas mantiņas kā arī izvizināja uz sava motocikla. Nevienam citam Jelgavā II motocikls nebija. Vecāks automobilis gan bija depo meistaram J. Cīrulim, kurš mira 1936. g. Zigurds bieži apsaldējās un daudz slimoja. Bija aizdomas ka viņa plaušas nav kārtībā. Pēc pamatskolas beigšanas Zigurds sāka mācīties Skolotāju Institutā. 1942. g. pavasarī viņš saslima ar šarlaku un tika ievietots pilsētas slimnīcā. Stāvoklis vēl komplicējās kad Zigurds dabūja vidus auss iekaisumu. Ārsti izšķīrās par operāciju, kuru izdarīja jaunā chirurģe A. Skreija. Pāris dienas pēc tam Zigurds nomira. Tas bija traģisks notikums par kuru uztraucās visa Jelgava II. Bija skaista, silta svētdiena (11. jūnijā) kad bērinieki pulcējās pie Nikolaja baznīcas. Daudz ziedu un vainagu. Abi Heidemaņi bija galīgi salauzti! Zigurds taču viņiem bijis viss! Viņu cerības un prieks! viņu nākotne... Ari Bāriņu Jānītis mira ļoti jauns (8 g.v.), bet Bāriņiem vēl palika meita Aija, turpretīm Heidemaņiem vairs nebija nekas...

Pēc kara Heidemaņi pārgāja dzīvot uz Rīgu un tagad jau abi esot kapu kalniņā. Vagonu meistars B. Gailis arī reiz dzīvoja ēkā Nr 1. Viņa gimenē bija sieva un 3 meitas:- Olga, Skaidra un Erika (saukta Ēra). Gailis bija stalts, plecīgs vīrs bij. strēlnieks. Viņa sieva bija krieviete, daudz vecāka un ar zemāku intelliģences pakāpi. Viņai bija tādas viltīgas acis, kuras nervozi šaudījās šurpu, turpu kad viņa runāja ar cilvēkiem. Visas 3 Gaiļu meitas bija lielas plāpas un tukšas muldētājas. Liekās ka viņas bija atsītušās mātē. Pēc kara viņas visas tomēr esot apprecējušās. Olga mirusi 1971. g. ar zarnu vēzi. Skaidra ar Eru ar savām ģimenēm dzīvojot Zasulauka jaunajos korpusos. Viņas esot uzaudzinājušas arī Oļas meitu. Abi vecie Gaiļi jau miruši. *Arī Ēra jau mūžībā.*

Šoferis J Roga bija viens no pēd 1. ēkas iedzīvotājiem. Viņš tur ievācās 1937. g. ar savu jauno skaisto sieviņu Eriku. Viņi abi skaisti pelnīja un mans tēvs teica ka tie dzīvojot cepuri kuldami... Erika sākumā strādāja par autobusu kasieri uz Jelgavas-Rīgas līniju, bet vēlāk par kantoristi Jelgavas stacijā. Savu mazo 2 istabu dzīvoklīti viņi bija iekārtojuši skaisti, jo skaisti. Tur bija dārgas mēbeles, elegantas tapetes, biezs linolejs uz grīdas, palmas un dažādi staipeķņi

augi pie sienām. Ilgu laiku viņi dzīvoja laimīgi un baudīja dzīvi pilniem malkiem. Bet medus mēnesis ar laiku izbeidzās un palika tāds savāds tukšums. Varbūt tas bija bērnu trūkums, varbūt kas cits. Lénām viņi sāka viens no otra atsvešināties. Tas bija tiešām skumji. Abi jauni spējīgi cilvēki, strādīgi un centīgi, viesmīgi un interesanti, bet tomēr nevarēja sadzīvot? Lénām, bet noteikti viņu laulība ir arā, līdz beidzot sabruka pavisam. Pēc kara Erika ar savu māti pārgāja uz Rīgu. Viņas vec brālis dežurants Štāls pēc kara pazuda bez vēsts. Jaun brālis Imants bija liels basketbolists un mira ar sirdstrieku Vācijas DP nometnē. Arī Erikas māte jau mūžībā. Par pašu soferi Rogu man nekas vairs nav zināms.

Eka Nr 2

Lielāko daļu no šīs ēkas aizņēma XI ceļa iecirkņa kantoris CN-XI. Tieši pie ieejas bija karoga postaments, kuru ļaudis sauca par Puntuša pieminēkli. Mazais, nervozais kurjērs M. Puntušs bija pakāries tieši pie XI iec ieejas durvīm 1937. g. Tas laikam bija vienīgais pašnāvības gadījums visā Jelgavā II. Pēc tam par kurjeru kļuva jaunais, izskatīgais vecpuišis A. Bokarts. Viņš bija centīgs jauneklis un drīz vien uzstrādājās par kantoristu. Tad kurjera pienākumus pārņēma A. Šmite. Viņa bija klusa, strādīga sieviete, neprecējusies un dzīvoja kopā ar savu veco māti. Kurjers jau bija pats zemākais amats iecirkņa štatos, bet gandrīz tikpat svarīgs kā iecirkņa pr-ks. Kurjera pienākums bija ne tikai iznēsāt pastu un oficiālos dienesta papīrus, bet arī rūpēties par telpu tīrību, kā arī kurināt krāsnis aukstajās ziemās un vēl neskaitāmi citi sīki, bet nepieciešami darbi.

Iecirkņa priekšgalā bija CN-XI inž. R. Dūnēns, bet vēlāk 1935. g. inž. T. Šteinītis. Viņa palīgs visu laiku bija CNP-XI P. Jansons. Kantora pārziņa amatu CNK-XI ieņēma I. Brensons. Ēku pārzinis CNE-XI bija mans tēvs P. Blauberģs. Mantzinis CNM-XI V. Heidemanis. Uz visas Jelgavas-Krustpils līnijas (180 km) ieskaitot šaursliežu dzelzceļu Daudzeva-Viesīte-Aknīste mums bija 5 ceļa meistari un 12 priekšstrādnieki. Jelgavā II par ceļa meistarstrādāja P. Ronis, bet pēc viņa nāves 1938. g. par CM-88 kļuva B. Grīnberģs un vēlāk J. Kalniņš. Priekšstrādnieks ilgus gadus Jelgavā II bija N. Cielavs, bet vēlāk A. Bergboms un pēc tam M. Tomiņš. Boļševiku laikā ievēda arī vecākā ceļa meistara posteni, kuru ieņēma A. Bergboms

Viens no vecākiem grāmatvežiem iecirkņa kantori bija A. Sēja. Tas bija pastīvs, vecāks kungs, kurš pīpēja dārgas cigaretes un pat siltākajā vasaras laikā valkāja kapašas un lietus mēteli. Rokās viņam vienmēr bija lietus sargs. Viņš aizgāja penzijā jau pirms kara. Viņa kolēģis J. Voitāns arī atstāja iecirkņa kantori gan ne penzijas dēļ. Voitānam bija slaida, izskatīga meita Vera, kura sāka strādāt iecirkņa kantori boļševiku laikā. Jau no vissenākiem laikiem pie iecirkņa rakstu darbiem strādāja arī Vitolīnu precēts pāris. Bērnu viņiem nebija. Mans tēvs vienmēr ar izsmieklu pieminēja šos bezbērnu pārišus un stāstīja dažādus jokus kāpēc viņiem nēesot bērni. Vēlāk Vitolīnu pārcēla par ceļa meistarstrādāja Daudzevā.

Visā iecirkņa kantori bija tikai viena rakstāmmašīna (Adler), kuru veikli apkalpoja jaunā, elegantā A. Ozoliņa (neprecējusies). Viņas darba slodze bija liela un rakstāmmašīna klabēja no rīta līdz vakaram. Ozoliņa strādāja pēc modernās 10 pirkstu sistēmas, kamēr daudzi tanī laikā vēl rakstīja tikai ar 2 pirkstiem. Visas Latvijas mašīnrakstītāju sacensībās Ozoliņa bija ieguvusi 2. vietu. Viņa katru rītu brauca uz darbu no Rīgas ar vilcienu un vakarā atkal atpakaļ. Tā tiešām bija liela piepūle. Uz šīs Ozoliņas mašīnas arī es sāku savas mašīnrakstītāja gaitas. Mums jau Technikumā arī bija rakstāmmašīnas, bet tās bija tik nolietotas un slikti uzturētas ka nekāds labs raksts uz tām neiznāca. Ozoliņa vienmēr kārtīgi iztīrīja mašīnas burtus un jau pie laika ievilka jaunu lentu. Rakstīšana ar mašīnu man tā iepatīkās ka es sāku rakstīt lekcijas, programmas un eksāmenu biļetes visai klasei.

Vienā telpā ar Ozoliņu strādāja arī E. Braže, kurš kārtēja iecirkņa materiālu

bija 7 bērni un ar tiem viņš esot tik aizņemts ka seksuālajām lietām vienkārši neatliekot laika! Tas atkal bija ļoti asprātīgi teikts! Ha! Ha! Ha! Reinis arī stipri slavēja savus dēlus... Tie augot braši kā ozoli! Vienu viņš esot nodevis mācībā par galdnieku, otru par skroderi, trešo par skārdnieku u.t.t. u.t.t. Es netiku redzējis visus Reina dēlus, bet tas skroderis gan nebija sevišķi izdevies. Viņš kautkā atgādināja lielu rūķi... ar īsām kājām un rokām un pāresnu vēderu. Viens Reina dēls strādāja arī uz dzelzceļa kā vienkāršs strādnieks.

Daži tēvi atkal stipri kritizēja savus dēlus. Tie esot īstie sprukstiņi. Ne tie protot zāli pļaut, nedz cūkas kaut. Pat trusi vai vistu tie nespējot nokaut, bet pie gatava cepeša tie esot pirmie klāt. Vispār šodienas paaudze esot jēla un nevarīga. Ko gan tie iesāksot grūtākos laikos, piem ja uznāktu karš???

Par dārznieku XI iecirknī jau no laika gala strādāja jaunais J. Vasiļjevs. Kaut gan viņam bija krievisks uzvārds, viņš tomēr bija īsts latvietis un krieviski neprata nemaz. Viņš novāca kara laika gruvežus un atjaunoja Jelgavas II parkus un zālājus. Stādu un puku audzēšanai viņš pie depo ierīkoja nelielu siltumnīcu un iekopa mērenu koka skolu. Un 1. ēkas parkā Vasiļjevs uzbūvēja jauku strūklaku un uzstādīja kailu sievietes tēlu ģipsā. Visapkārt strūklakai tagad ziedēja puķes. Tās bija arī uz kantora logiem atsevišķās kastēs. Celiņu malās Vasiļjevs ieraka betona Jelgavas II izdaiļošanai ar visu sirdi. Vasiļjevs bija arī mehanikis un ziemā strādāja kalēju darbnīcās palīdzot šoferim Rogam pie motordrezīnas remontiem. Un tad kādu dienu Vasiļjevs no XI iecirkņa piepēži aizgāja. Viņa vietā nāca jaunais Véveris, kurš kopā ar kurjeru Bokartu dzīvoja ēkas Nr 2 otrā galā. Véverim kuļmašīnā bija norauti 2 pirksti kreisajā rokā. Vēlāk viņš apprecējās un Bokarts no viņa dzīvokļa pārcēlās uz pilsētu.

Mūrnieks N. Gavrilovs bija krievu tautības un latviski neprata nemaz. Viņa ģimene dzīvoja kautkur Latgalē un viņš pats apmetās dzelzceļnieku pirtī. Mūsu vecāku paaudze visi prata tekoši krieviski, bet mēs jaunie šo valodu skolās nemācījāmies. Pirmā svešvaloda bija vācu un vēlāk angļu. Gavrilovs izrādījās liels meistars krāšņu mūrēšanā. Lielā abrā viņš mīcīja un stampāja mālus un ar tiem mūrēja baltās podiņu krāsnis. Toreiz bija tāda tendence šo krāsni būvēt sienā lai tā vienā laikā sildītu 2 telpas. Daudz bija arī apaļās bleķa krāsnis, bet baltās podiņu krāsnis skaitījās labākas. Un tā Gavrilovam vienmēr pietika darba būvējot un pārbūvējot šīs krāsnis.

Pie ēku pārziņa vienmēr strādāja arī pāris dienas strādnieku, piem Jānis Mīlais, G. Afanasjevs, sarkanmataināis R. Pērkons. Amatniekiem bieži nācās izbaukt arī uz līnijas, jo XI iecirknis jau skaitījās līdz pašai Krustpiliņ un kārtībā bija jāuztur visas stacijas un ēkas uz 180 km garās līnijas, ieskaitot mazā bāniņa ceļu no Daudzevas uz Viesīti un Aknīsti. Arī dzelzs tilti bija vienmēr jāremontē un jāpārkrāso.

Manš tēvs ar ģimeni ievācās ēkā Nr 2 vasaras vidū 1929. gadā. Pirms tam šinī dzīvoklī mīta Konduktoru brigāžu pārzinis A. Skujiņš ar ģimeni. Viņš jau toreiz bija vecs, sirms vīrs, bet vēl ļoti aktīvs. Viņam bija sieva un 3 bērni. Vec meita Milda (1912), dēls Viktors (1918) un jaun meita Mirdza (1925). Skujiņš pārcēlās uz dzelzceļa lepno dzīvokļu namu tieši pie sporta laukuma. Tas bija daudz tuvāk viņa darba vietai. Vēlāk Skujiņš piemeklēja triekas lēkme un viņam bija daļēja paralīze kreisajā pusē. Viņš gan pēc tam vēl manāmi atveseļojās, bet boļševiku laikā aizgāja penzijā. Viņa vec meita Milda izmācījās par medmāsu un kādu laiku strādāja arī dzelzceļa ambulancē. Skujiņš vienmēr ļoti intensīvi piedalījās dzelzceļnieku biedrības darbā. Viņš arī bija viens no čačlākiem ekskursiju organizētājiem.

Šinī dzīvoklī mums tagad bija virtuve un 3 istabas (gan caurstaigājamas). Pēc Rietumu standartiem tas būtu 2 bedroom flat. Mūsu ģimenē bija 6 cilvēki un līdz ar to diezgan liela saspīestība, bet citi dzelzceļnieki jau dzīvoja vēl sliktākos apstākļos. Mums bija arī vannas istaba un vēlāk ierīkoja pat ūdens klozetu. Tā bija ļoti liela ērtība. Mazā mājiņa bija viegla koka būve un aukstajā laikā man briesmīgi sala pakāja. Aiz plānās dēļu sienas varēja dzirdēt blakussēdētājus. Tie nīkni spieda un stenēja, pirda un kāsēja. Citi lamājās latviski, daži atkal krieviski. Daudzi piesauca Dievu, citi atkal velnu vai sievsmāti! Grāmatvedis Sēja reiz mērenā balsī sauca "Palīgā! Palīgā!" Dažiem cilvēkiem šī kakāšana bija grūta lieta. Gandrīz kā mazas dzemdības!?! Daudzi kantora darbinieki toreiz slimoja ar vēdera aizcietējumiem un ar zarnu izmešanos. Citiem atkal vēders strādāja par ātru. Piem bālāis students Irbe pēc iznākšanas no atejas izskatījās vēl bālāks un tievāks. Redzamas bija tikai viņa lielās raga brilles un spožā korporācijas lenta!

Vélák ari kantora darbiniekiem ieríkoja údens klozetu (1932. g.) un tad ari viņi vairs nelietoja ára ateju.

Rudeņos Jelgavá II ieradás šindara vedéji un tad sákás ateju tíríšana. Tas bija grúts un smirdošs darbs. Māte túlīt aiztaisíja visus logus un durvis. Tur uz zirgu vilktajiem ratiem bija uzstellétas lielas mucas, kurás tad saléja ateju saturu un aizveda uz dzelzceļnieku dārziņiem. Péc šādas ieméslošanas káposti un káļi tur auga griezdamies, bet daudzi cilvēki izteica aizdomas ka tas néesot ísti higiéniski: - jélus méslus (raw sewage) gást uz laukiem!!! Cérmju oliņas un citi bacíļi varot pielipt burkāniem, káļiem vai kartupeļiem? Toreiz jau daudzi mocíjás ar cérmém un bantes tárpiem. Tad šindara vedéji savas mucas aizveda uz plávám un izgáza tur. Mana téva algu sarakstos šie darbinieki tika minéti ká asinizátori un saņéma Ls 10,- diená plus 1 kortelíti veselības aizsardzíbái.

Jelgavas pilséta šíní lietá jau bija tikusi tálák un tur ateju tíríšanai lietoja "Vampíru". Tas bija mérens gruzovíks ar lielu cisternu, kurá tad iesúca ateju saturu ar motora palídžību un nebija jálieto virloki t.i. garos kátos iesieti spaiņi. Péc tam "Vampírs" ateju saturu aizveda uz laukiem un plávám un izgáza tur. Tírot meiteņu ģimnázijas atejas tur tika atrastas daudzas svecēs?!? Diez ko jaunás ģimnázistes daríja ar svecém? "Vibrátori jau toreiz vél nebija" paskaidroja mana vecá draudzene Milda. Siltajás zemés ģimnázijas meiteném esot daudz labák, jo šeit augot banáni. Tos péc lietošanas varot nomizot un apést...

Nemaz neatceros cik mums vecajā Jelgavá bija ateju filtri (sewage treatment plant)???

Ékas Nr 2 otrá galá dzívoja pármijnieks A. Laudzevičs ar sievu un délu Arvidu (1923). Un tá ká mēs tagad bijám 2 Arvidi, tad mani túlīt iesauca par lielo Arvidu un manu kaimiņu par mazo Arvidu. A. Laudzevičs bija divreiz precéjies un Zelma bija viņa otrá sieva un mazá Arvida památe. Viņa ístá máte kopá ar vec délu Osvaldu péc šķiršanās bija párcélušies uz Liepáju.

Ar mazo Arvidu mēs kļuvám lieli draugi. Mēs kápám kokos un mekléjám putnu ligzdas, mēs taisíjám svilpes no kárklu mizám un tik bieži pazaudéjám savus kabatas nažus... mēs gájám séņot tepat purviņá, mēs taisíjamies lídzi vecajam Laudzevičam kad tas gája zvejot uz Lielupi ar savu metamo tíklu. Ziemá mēs taisíjám sniega vírus un pikojamies. Mēs ari búvémám kautko lídžígu eskimosu sniega búdám (igloo). Mazais Arvids bija viená klasé ar manu másu Veltu. Viņi ábi piédalíjás Ziemsvétku saríkojumos ar deklamácíjám. Reiz mazajam Arvidam vajadzéja deklamét par rudzu pláveju un Laudzevičs viņam izgatavoja mazu smuku izkaptíti.

Lielie zéni bieži braukája ar velosipédiem pa aleju. Viņi tur rádíja dažádus trikus, ká piem braucot bez roku pieturéšanas pie stúres, minot pedáļus ar vienu káju vai roku u.t.t. Reiz Voldiem kautkas samiséjás un viņš uzdrázás virsú mazajam Arvidam. Sacélás liela bréka! Pavisam bálss mazais Arvids guléja notriekts zemé un súdzéjás par lielajám sápém. Dzelzceļa ambulancé tomér konstatéja ka bez zilumiem un nobrázumiem, viņam nékas lauzts nebija un péc páris dienám viņš atkal bija uz pekám... Gandríz viená laiká mēs abi tikám pie ístiem bambusa niedras makšķerkátiem. Mums jau sen bija apnikuši prastie alkšņu vai vítolu makšķerkáti un mes lúdzám saviem téviem lai nopérk mums ístus lietas kokus. Vareņ lepni mēs ar tiem soļojám uz Lielupes malu. Makšķeres auklai tagad nebija vis spólíšu diegs bet ista zaļgana astra! Agrák pludiņa vietá mēs lietojám parasto korķi ar iespraustu sérkociņu vidú. Tagad uz údens šúpojás mūsu koši sarkanie pludiņi. Ar ším jaunajám makšķerém mēs noķérám ne tikai víkus un raudas, bet ari skaistos asarus ar lielajám muguras spurám. Makšķeréšana mums tá iepatikás ka mēs aizmirsám pusdienas un édiena reizes. Májás ejot mēs bieži vien iegriezamies VII postení, kur dežúrēja A. Laudzevičs. Ar lepnumu parádíjám viņam un páréjiem posteņa darbiniekiem mūsu noķertás zivis. Ari resnais Bonza (Burkevica šváģeris) bieži dežúrēja šíní postení. Dežúras dúrēja 8 stundas pa 2 pármijniekiem katrá. Vecákais pármijnieks vienmér uzturéjás pie telefona un saņémtos ríkojumus no stacíjas dežuranta nodeva tálák jaunákajam pármijniekam, kurš tad devás párlíkt attiecígás pármijas. Vasará un siltá laiká jau viss gája labi, bet lielá salá un sniegputení jaunákajam pármijniekam bija liela noraušanās. Saputinátais sniegs starp pármiju asmeņiem bija vienmér jánotíra, jo citádi pármijas nebija iespéjams párlíkt. Laudzevičs jau sen bija uzkalpojís par vec. pármijnieku un vienmér sédéja siltajā postení pie telefona. Ja viņa dežúras iekrita dienas laiká tad mazais Arvids viņam bieži vien aiznesa siltas pusdienas. Tápat ká citiem dzelzceļniekiem ari Laudzevičam bija govš, cúka un káds pusducis vistu. Laudzevičs bija liels, stiprs vírs un varens záles plávéjs ká teica mans tévs. Lieláká daļa dzelzcelnieku jau savas dzíves

sākumā vēl bija kalpa zēni un visi lauku darbi viņiem bija labi pazīstami. Un zāles plaušanā viņi sacentās cits ar citu. Mans tēvs jau arī bija labs plāvējs, bet Laudzevičam viņš netiekot līdzī! Un tad es atceros cik rūpīgi Laudzevičs asināja un klapēja savu izkapti. Viņš to prata uztrīt pucnaža asumā un spēja plaut platāku vālu nekā jebkurs cits Jelgavā II.

Mēs ļoti priecājamies kad beidzot tikām pie īstiem zēnu uzvalkiem. Tie bija skroderu šūtie frenči ar daudzām kabatām un pogām. Ari svārku iekšpusē bija kabatas. Mēs rūpīgi salīdzinājām savus jaunos uzvalkus un saskaitījām visas kabatas. Bet mēs abi atkal bijām pazaudējuši savus kabatas nažus. Mūsu tēvi tagad mums vairs nepirka labos, dārgos nažus ar kaula spalvu, bet vienkāršās, lētās "zivtiņas" t.i. kurām naža spals bija no metala zivtiņas formā. Un pie šīm "zivtiņām" tagad bija ar ķēde ar kuru mēs jaunos nažus varējām piestiprināt pie biksēm, lai tos tik ātri nepazaudētu. Mana "zivtiņa" bija sarkanā krāsā, bet mazajam Arvidam zila. Viņam tik ļoti patika manas "zivtiņas" krāsa ka mēs beidzot samainījāmies ar nažiem.

Par pamātēm es biju dzirdējis tikai sliktu, bet to nevarēja teikt par mazā Arvida jauno pamāti Zeltu. Tā kā viņai pašai bērnu nebija tad viņa mazo Arvidu vienkārši lutināja. Tik bieži viņa mums uzcepa garšīgas pankūkas ar zemeņu ievārījumu. Mēs tās ēdām pirkstus laizīdami. Zelmam bija arī patafons uz kura viņa spēlēja tolaik tik modernos grāvējus...

Dejo, dejo, pagriezies, pagriezies-

Tikai krāsni neapgāz, neapgāz...

Zelma bija arī liela grāmatniece. Viņa pacietīgi lasīja mums priekšā daudzus stāstus un pasakas. To viņa prata ar lielu izteiksmi un tik ļoti piesaistīja mūsu uzmanību. Zelmas mīļākā plate bija:-

Mirdz un laistās,

Matu cirtas skaistās...

Un tad mēs atkal paņēmām savas jaunās maksķeres uz devāmies uz Lielupi. Šī zēnu dzīve mums bija tā iepatikusies ka mēs nemaz vairs negribējām lielāki augt... Mēs nolēmām lūgt savus tēvus vai viņi nevarētu izkārtot šo lietu. Kāpēc gan mēs nevarētu turpināt šo jauko, bezrūpīgo zēnu dzīvi? Bet Laudzevičs sāka nevaldāmi smieties kad mazais Arvids viņam par to ieminējās ... "Ak tu mazais mulķītis! Ak tu mulķa desa tāds". Tik sirsnīgi viņš vēl nekad nebija smējies!!! Viņš paskatījās uz mani, tad uz mazo Arvidu un atkal sāka smieties... Mēs ar mazo Arvidu pēc tam ilgi lauzījām galvas par šo lietu. Laikam tomēr mūsu vēlmes nebija iespējamās!?!

Laudzevičs bija jautrs, dzīvespriecīgs un veselīgs cilvēks. Bet tad kā pērkons no skaidrām debesīm viņu ķēra kāda ļauna slimība!?! Tā sākās ar vieglu klepu. Sākumā domāja ka tas ir kakla iekaisums vai bronchīts. Klepus tomēr nepārgāja, nekatoties uz visām zālēm. Laudzeviču ievietoja slimnīcā un izdarīja dažādas analīzes. Sāka runāt par kautkādu audzēju. Laudzeviču operēja. Esot bijis barības vada (Esophagus) sašaurinājums. Laudzevičs atgriezās mājās, bet nejutās sevišķi labi. Viņa robustā seja bija kļuvusi bāla un viņš bija zaudējis svaru. Tika runāts par kādu ļaundabīgu audzēju. Cilvēki toreiz baidījās izrunāt vārdu vēzis... Tas bija drošs nāves spriedums. Laudzeviču atkal ievietoja slimnīcā. Stāstīja ka viņam esot lielas sāpes un viņš saņemot morfija iešļircinājumus. Viņa stiprais organisms tomēr atsacījās mirt. Nāve to pievārēja lēnām, tā sakot centimetru pa centimetram. Viņš nomira ar barības vada vēzi 35 gadu vecumā. Mazais Arvids un Zelma gauži raudāja. Laudzeviču apglabāja Jāņu kapos. Tā bija maza kapsēta gandrīz pašā pilsētā. Šeit gulēja arī Māteru Juris un Adolfs Allunans. Abi ar mazo Arvidu mēs tur aizgājām. Laudzeviča kapa kopija bija pie paša kapsētas mūra. Mazais Arvids nometās ceļos un gauži raudāja. Tad viņš skatīja lūgšanu un atkal raudāja. "Mans mīļais papīr, mans mīļais papīr, kāpēc tu mani atstāji?". Man kļuva tik žēl sava senā bērniņas drauga. Mēs jau bijām ne tikai spēlējušies un priecājušies, mēs bijām arī strīdējušies un kāvūšies. Tagad viņš bija nabaga bārenis un man sāpēja sirds ka es viņam reizēm biju stiprāk iesitis!?! Dzīve tomēr bija tik nežēlīga! Mazajam Arvidam kopā ar pamāti Zeltu bija jāatstāj dzelzceļa dzīvoklis. Viņi kravājās un pakojās. Zelma ieraudzīja lielo kāzu bildi kopā ar Laudzeviču. Viņa atkal gauži raudāja. Ari mazais Arvids slaucīja asaras. Pēdējo reizi es spiedu roku savam bērniņas draugam. Viņš kopā ar Zeltu došoties uz Reņģi, kur dzīvojot pamātes radi. Viņš solījās man rakstīt tiklīdz būšot nogruntējies jaunajā dzīves vietā. Tomēr visus pēd 50 gadus neesmu saņēmis no viņa nevienu vēstuli un nekā nezinu par viņa turpmāko likteni. Es ilgi sēroju pēc sava kaimiņa un drauga un to neaizmirsīšu līdz mūža galam.

Pēc tam šīnī dzīvoklī ievācās wagonu apskatītājs Fricis Jankovskis (1933. g.). Tas bija resns, omulīgs vīriņš, kuru mēs saucām par Epī. Viņa gludā, apaļā seja vienmēr bija smaidīga. Viņa pirmā sieva Marija bija mirusi kad viņš vēl dzīvoja ēkā Nr 4. Bērnu viņiem nebija. Par Epīša otro sievu kļuva kāda dūšīga lauciniece vārdā Kristīne. Kāzas tika svinētas ļoti grezni. Liels pulks kāzēnieku tur ēda, dzēra, dziedāja un kāvās veselu nedēļu. Es brīnījos kā gan Epī to visu varēja saorganizēt un sataisīt no savas pieticīgās dzelzceļnieka algas? Vēlāk tomēr noskaidrojās ka Epī ir ļoti spējīgs kombinātors un organizētājs un viņam ir daudz naudīgi radi un draugi. Darbs gan Epītim bija viegls. Viņš pārbaudīja riteņus pasažieru vagoniem. Ar mazu āmariņu garā kātā viņš piesita pie riteņiem un pēc skapas noteica vai riteņi ir kārtībā. Viņš arī pārbaudīja vai eļļa riteņa buksē ir pietiekošā vairumā. Ja tas tā nebija tad viņš paņēma eļļas kannu un uzpildīja eļļu vajadzīgā daudzumā. Bojātos vagona riteņus viņš protams izmainīt nevarēja. To darīja vagonu meistars Gailis ar saviem darbiniekiem. Mans tēvs teica ka tieši šī vieglā darba dēļ Epī esot uzaudzinājis tik lielu vēderu. Viņš tiešām bija pats resnākais cilvēks visā Jelgavā II.

Otrs vagonu apskatītājs bija vecais, sirmais P. Gabliks. Viņam bija kuplākās un garākās ūsas kādas es jebkad esmu redzējis. Tās viņš vienmēr rūpīgi saskrullēja un aizlika aiz ausīm. Viņš tika nogalināts krievu uzlidojumā Jelgavas stacijai 27. jūlijā 1944. g.

Epītis bija arī kaislīgs zvejnieks un vēzotājs. Bez parastajiem tīkliem viņam bija arī ļoti interesantais 3 vīru pārnesamais tīkls. Šim tīklam bija koka rāmis vidū pārlocams. Sākumā visi 3 vīri ar atvērtu tīklu brida pa upi. Laiku pa laikam tie salocīja tīkla spārnus kopā un izcēla to no ūdens. Noķertās zivis tagad bija redzamas tīklā, lielāko tiesu tā vidus daļā. Zveja ar šo tīklu parasti norisa vēlu vakarā vai naktī un mums mazajiem tur neļāva piedalīties. Lielie zēni gan ņēma dzīvu dalību šīnī zvejā. Pēc laba loma Epī sarīkoja kārtīgas vakariņas ar ceptajām zivīm un "Kristāldzidro". Arī pie malkas sasmalcināšanas viņam palīdzēja lielle zēni. Ar prieku un humoru tie īsā laikā sazāģēja un saskaldīja visas lielas malkas šķilas. Pēc tam Epī atkal sarīkoja nelielu iedzeršanu ar labu zakušmentu.

Kaut gan Epītis ļoti mīlēja bērnus, tad arī otrā laulībā viņš pie tiem netika. Viņa jaunā sieva gan izskatījās stipra un dūšīga, bet mocījās ar dažādām iekšējām kaitēm. "Sieviešu lietas" - teica mana māte. Šad tad Kristīne ienāca pie mums parunāties. Viņa uzslavēja manus zīmējumus un domrakstus...

Vēlāk Epī pārcēlās uz pilsētu, kas bija tuvāk viņa darba vietai Jelgavas stacijā un viņa dzīvoklī ievācās kurjers A. Puntušs ar sievu un meitu Dzidru (1925). Viņš bija mazs, nervozs vīriņš, bet ļoti strādīgs. Viņš bija arī dzelzceļa aizsargos un naski piedalījās šautuves būvē (1934. g.). Arī Puntuša sieva bija ļoti strādīga. Viņa palīdzēja vīram gan pie telpu tīrīšanas, gan pie logu mazgāšanas, gan pie krāšņu kuršanas. Bet neskatoties uz to viņi bieži strīdējās, lamājās un pat kāvās. Reiz kādā tumšā rudens vakarā (1936) viņi atkal bija stingri sastrīdējušies. Puntuša sieva uztraukumā bija iesaukusies:- "Ej pakārties vecais muļķi!". Un Puntušs bija aizskrējis uz kantori un pakāries savā siksna tieši pie ieejas durvīm. Puntušiene ieskrēja pie mān tēva un pilnā kaklā kļiedza:- "Ak Dievs! Viņš pakāries! Ak Dievs! Viņš pakāries!" Tēvs tūlīt pakāra svārkus un devās uz notikuma vietu. Atsaucā arī Ātro Palīdzību, bet tā varēja tikai konstatēt ka Puntuša sirds jau beigusi pukstēt... Nemaz vairs neatceros kurā kapsētā Puntušs tika apbedīts. Toreiz jau pašnāvniekus vispār neļāva apglabāt kristīgo kapsētās... Velta viņu nekad nesauca par Puntušu, bet tikai par Puntūzi...

Pēc tam šīnī dzīvoklī ievācās tābēlvedis Mikelis Bergboms ar sievu un meitu Rīmiņu. Viņi bija krievu tautības, bet labi runāja arī latviski. Agrāk viņi bija dzīvojuši Daugavpilī, kur tiem esot piederējusi maizes ceptuve. Bergboma vāc brālis bija priekšstrādnieks pie ceļa meistara Roņa. Viņš ar sievu apmetās bij Cielava dzīvoklī tur pie Langervaldes pārbrauktuves. Tur dzīvoja arī Bergbomu vecāki.

Zobārste Ramiņa nekad nevarēja atcerēties Bergboma vārdu un sauca to par Garbomi. Kad viņas asistente Zelma sāka smieties, Ramiņa tikai atmeta... "Garbomis vai Berbomis... Bomis paliek bomis". Tā bija vienīgā reize kad es Ramiņas cietajā sejā redzēju tā kā mazu smieklu krunciņu!

Bergbomi bieži rīkoja viesības un iedzeršanas un tad tur gāja skaļi. Mana istaba bija tieši blakus viņu dzīvoklim atdalīta tikai ar rījģipsa plātēm. Un tad šīnīs viesību naktīs es bieži dzirdēju dziedāšanu, spieģšanu, bļaušanu un aurošanu, arī raudāšanu un lamāšanos, sitienus un vaimāšanu, izmisīgu špukstēšanu. Otrā rītā Bergboms izskatījās bālss un saguris, bet viņa sieva bija tieši līķa bālumā!

Viņa bija pavisam vājas veselības un bieži gāja pie ārstiem. Bet neskatoties uz visu to viņai piedzima vēl otra meitiņa. Tā gan bija pavisam maza un vārga un pēc pāris nedēļām nomira. Bergbomi bija galīgi satriekti! Viņi pārgāja dzīvot uz pilsētu un šinī dzīvoklī ievācās abi vecpuiši: - kantorists A. Bokarts un dārznieks N. Véveris. Bolševiku laikā šeit atkal iekortelējās politruks A. Ivčenko. Tas bija baigākais vīrs visā iecirknī un no viņa baidījās visi. Viņš bija jauns, melnāknējs ar atlētisku augumu un stingru caururbjošu skatu. Viņš bija piedalījies arī Spānijas pilsoņu karā. Bolševikiem atkāpjoties viņš aizbēga tiem līdz uz plašo Dzimteni.

Ēka Nr 3

Šinī ēkā jau no laika gala nepārtraukti dzīvoja elektriķis J. Kuzmins. Sākumā viņam bija arī sieva un 2 meitas, bet 1932. g. viņš izšķīrās un viņa ģimene pārcēlās uz Jelgavu. Tad Kuzmins savā dzīvoklī ieņēma kollēģi A. Erbsu ar sievu...

Kuzmins stāstīja ka viņš esot pats vecākais amatnieks Jelgavā II un visu elektrisko instalāciju šeit uzbūvējis no pašiem pamatiem. Elektrisko apgaismošanu Jelgavā II ievēda tikai pēc 1. pasaules kara 1920. g. El. kābeļus toreiz lietoja maz, lielāka daļa bija gaisa vadi. Pie katras ēkas bija stabs ar lampu galā. El. apgaismošanu ieslēdza vakaros līdz ar tumsas iestāšanos un izslēdza no rītiem kad saule jau bija uzlekusi. Vissvarīgākais bija lokomotīvu depo rajons ar griezuli un daudzajiem pievedceļiem. To vienmēr vajadzēja labi apgaismot. Iekšējai instalācijai tika lietoti ar gumiju izolēti vadi uz rullīšiem. Izslēdzēji bija tikai griežamā tipa (rotary switches). Lampu turētāji (lampholders) toreiz gan bija tādi paši kā šodien, pat vēl labāki, jo toreiz izolācijai nelietoja plastmasu, bet tikai porcelānu. Spuldzes lielākas par 100 W attīsta lielu karstumu, kas savukārt ātri sabojā plastisko izolāciju. Porcelāna izolācija ir daudz labāka. Arī rozetes un nozaru dozes toreiz bija tikai no porcelāna. Vadus pie izslēdzējiem un štekdozēm ievietoja Bergmaņa caurulēs. Zemesvadi štekdozēm nebija. Bez parastajiem drošinātājiem (korķiem) tika lietoti arī automātiskie korķi. Tā bija pavisam ērta lieta un šeit pilnīgi atkrita korķu lāpīšana. Elektriskos aparātus toreiz vēl lietoja maz. Parastāka lieta bija radio uztvērēji un gludekļi. Depo darbnīcās mums bija pārnēsamas lampas un el. urbmašīnas. Lielāki motori bija depo kompresoram un dažām virpām. Tikai vācu laikā griezuliem pievienoja el. motoru.

Kuzmina jaunākā meita Lidija (1919) tik labprāt nodarbojās ar mums mazajiem. Viņa gāja Skolotāju Institūtā un bērnu audzināšana viņai tā sakot bija jau asinīs. Viņa mums mācīja dažādas spēles un rotaļas, viņa sarīkoja arī teātra izrādes no Jelgavas II bērniem. Viņa bija arī veikla zīmētāja. Man sevišķi patika viņas zīmētie portreti. Es vienmēr aiznesu viņai savu burtnīcu un lūdzu kautko uzzīmēt. Lidijas pavadībā mēs mazie drīkstējām iet arī līdz Langervaldes mežam, kā arī uz Jelgavas pilsētu. Vecāki viņai labprāt uzticēja savus bērnus. Lidijas vec māsa Vilija (1914) nebija tik liela bērnu draudzene. Viņa jau bija beigusi skolu un taisījās precēties. Viņas izredzētais arī bija kāds elektrības speciālists un bieži ieradās Kuzmina mājā līdz nesot savus aparātus. Ar tiem varēja izmērīt rokas spiediena stiprumu, plaušu tilpumu u.c. lietas.

Elektriķis J. Erbs bija čakls cilvēks. Viņš bija mierīgs un lēns, bet ļoti darbīgs. Bez savām elektrīkām lietām viņš prata vēl kādus pāris amatus. Viņam bija milzīgi resna sieva Marija un sarkanmatains dēls. Var jau būt ka arī vecais Erbs jaunībā bija ar sarkanām matiem, bet manā laikā viņš jau bija pilnīgi sirms. Agrāk viņš bija strādājis "Provodņikā", kas bijusi lielākā fabrika visā Baltijā. Tur viņš esot piedalījies el. instalācijas iekārtošanā sākot no pagribiem līdz pašam jumtam. Par to viņš varēja stāstīt un stāstīt...

Erbsa dēls bija ļoti spējīgs cilvēks. Viņš toreiz studēja matematiku Latvijas Universitātē un strādāja kā grāmatvedis TN-4. Viņš varēja galvā sareizināt un saskaitīt milzīgus skaitļus. Visas krustvārdu mīklas un rebusus viņš uzminēja kā nieku. Viņš bieži ciemojās arī pie saviem vecākiem Kuzmina dzīvoklī. Bet tad jaunā Erbsa nervi bija sākušies streikot. Viņš bija sācis darīt jocīgas lietas Jelgavas stacijā. Viņu ievietoja Gintarmuižas psihiatriskā slimnīcā. Pēc ārstēšanas nobeigšanas viņš vairs nestrādāja TN-4, bet pārcēlās uz Rīgu. Vēlāk jaunais Erbs apprecēja kādu tievu, blondu rīdzenieci. Nepagāja ilgs laiks un jaunajam Erbsam piedzima dēls un meitiņi. Vecais Erbs tagad taisīja jaukas rotaļlietas savam mazdēlam - Jānītim. Viņš zāģēja un ēvelēja, pullēja un krāsoja...

1944.g. vasarā Jelgava II bija frontes joslā. Šeit svilpoja lodes, eksplodēja